

Fanaticus-Tosserier

En stor skare af jernbaneentusiaster er her samlet på Dianalund Station i forbindelse med en udflugt arrangeret af DJK og Banebøger i 1988. Ved et fotostop afsløres ofte, hvilken type man tilhører. Nogle videofilmer, andre fotograferer, nogle står midt i sporet, trods advarsel, andre bliver inde i toget og gransker, flere er flygtet over til pølsevognen, mens enkelte fotograferer i modsat retning. Og alt sammen er helt normalt ...

Blandt »almindelige« mennesker bliver vi ofte udskreget som togtoosser, trainspottere, svellesnuser, jernbaneidioter, skinnefascister m.m. Men er vi nu så slemme? Er vi ikke bare alsidige ...?

Af Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus ... Scriptor

Lad os bare indrømme det: - Ordet jernbaneentusiast lyder unægtelig meget pænere, og det klinger svært godt i de flestes ører, og måske endnu bedre på latin. Men måske er der noget om snakken, at vi er et specielt folkefærd? Af racen Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus (jernbaneentusiast) findes der nemlig rigtig mange underarter, oftest højt forskellige i adfærd, udtryk, interesse og udfoldelse. Og mange af dem tangerer da en form for almindelighed, og udviser også periodevis helt normal samfundsnyttig adfærd.

Med lidt overbærenhed, et smil på læben og lidt selvironi, kan du måske nedenfor finde ikke så få af dine artsfæller blandt de arter af Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus, som indtil nu er beskrevet og katalogiseret i jernbanelitteraturen. Og måske finder du også ud af, hvilke(n) underart(er) du selv tilhører. God fornøjelse

... INFRASTRUCTURA

Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus ... Infrastructura er den gruppe af jernbaneentusiaster, som af naturlige årsager er i størst vækst for tiden. Interesserer sig mest for nyanlæg, spormoderniseringer, gamle togbusser, nye spor og sveller samt det jernbanemateriel, der anvendes i den anledning. Elsker især gule sporombygningstog, særprægede diesellokomotiver, svellestopper, køreledningsmateriel m.m. Går altid med hjelm, sikkerhedssko og har i bilen mindst tre sikkerhedsveste fra forskellige firmaer. Elsker lyden af at gå på helt nye skærver, og tejer altid "Orange"

... SIGARUM NICOTIANA

Er i dag en artsfælle, man kun sjældent møder. Denne næsten altid cigarrygende og i øvrigt meget omgængelige, hyggelige type med medfødte lederegenskaber, var meget almindelig i gamle dage, da jernbaneentusiasten var i sin vorden. Holdt altid til i rygerkupeer, og havde en tendens til at søge indflydelse i jernbaneklubbers bestyrelser. I DJK kunne man møde mange af disse herlige jernbaneentusiaster langt op i 90'erne, men i dag er der kun et fåtal i drift, og ses da oftest i festligt lag.

... COLLECTOR

Gruppen af samlere. Disse jernbaneentusiaster kan finde på at samle næsten hvad som helst, der har med jernbanen at gøre, lige fra svellesøm til at have en MY-snude stående i haven. Fraktioner af denne ofte meget søgende og hapsende gruppe har dannet små interessegrupper med specialer i fx Billetter (den største og mest nærsynede gruppe), Stationsskilte, Askebægre (den rygende gruppe), Bagagehylder (udflugtsgruppen), Fabriksplader, Vognnumre, Klippetænger (tanggruppen), Uniformer m.m. Ses ofte med pandelampe og taske.

... PATIENS

Den besindige, tålmodige og nok lidt langsomme type. Finder i en togplan dagens fotooffer, og drager i god tid i felten med paraply, madpakke og citronvand og venter dagen lang på det udvalgte tog og motiv, selv i regn og slud. Og hvis dagens offer udebliver grundet forkert tolkning af køreplanen, regnes dagen alligevel som vellykket. Sparer stadig sammen til et digitalt kamera. Enkelte i gruppen tager hver søndag ud langs Assens- og Grindstedbanen, for man ved jo aldrig, hvad der kunne komme ...

... MICHINA VECTRIX

Er en ret talrig og vigtig gruppe, da den også tæller yngre jernbaneentusiaster, ja selv teenagere og drenge, men dog også modne grupper, og langt de fleste med en særlig hang til GM. For denne gruppéring er selve lokomotivet det vigtigste, altså lyden, udseendet, designet, historien, og selve kraften og styrken. Brummer ofte, og kan efterligne og sige som en MY i acceleration. Tager meget sjældent fotos af personvogne o.l. Denne underart voksede voldsomt i antal i slutningen af MX/MY-perioden. Men også ME og MZ, og nu også de nye Vectron-lokomotiver er blandt favoritterne. For denne underart er togsæt ikke et rigtigt tog.

... NATURA

Her er entusiastene, der elsker tog i landskab. Planlægger minutiøst fototurene ved anvendelse af topografiske atlas. Nyder det kørende motiv i søgeren under højlydt glædesudbrud, samtidig med at naturen spiller med i søgeren i form af træer, marker, søer, højdedrag, blomster, bondegårde, traktorer m.m. Glemmer derfor nogle gange at trykke på udløseren i rette tid. Denne meget romantiske og jordnære entusiast ses ofte på jernbaneskråninger, i knæhøjt græs, omkring gule rapsmarker og i moser og skove i efterårsdragt. Flere i gruppen har høfeber.

... ANNULARE

Her er typen, der egentlig ikke interesserer sig så meget for selve jernbanen og den daglige drift. I stedet koncentrerer hobbyen om dét, der var engang, nemlig nedlagte jernbanestrækninger og nedlagte stationer. Hvert år foretages mindst to gå- eller cykelture på nøje udvalgte nedlagte jernbanestrækninger, og alt registreres og fotograferes. En skinnestump eller en tilgroet perronkant udløser jubelråb og High-Five. Også ophuggerpladser virker tiltrækkende på denne fredsmelige og gemytlige artsfælle. En lille, hardcore fraktion af denne race har specialiseret sig i at finde henstillede vognkasser, der anvendes til andre gøremål.

... HISTORICUS

Den granskende og meget læsende type, som kun sjældent fotograferer. Interesserer sig næsten udelukkende for de historiske aspekter i jernbanens mangfoldige verden, og ses ofte studerende i arkiver, museer og biblioteker. Besøger Jernbanemuseet flere gange årligt. Er oftest skægprydet, og medbringer altid pincet og lup, hvis man nu skulle rende ind i en samling gamle fragtbanemærker e.l.. Køber al litteratur om jernbaner, og opnår dermed næsten altid at blive æresmedlem af DJK - Jernbanebøger.

... CONTROVERSUS

Den til tider ubehagelige og måske lidt egoistiske underart indenfor Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus, som evindeligt brækker sig over sine artsfæller og deres bedrifter og gøremål. Vil fx altid stå forrest, når der skal tages billeder ved et fotostop. Bliver rødglødende, hvis et damplokomotiv ikke er retvendt, og når en uniformsknap ikke er historisk korrekt. Ynder også at irettesætte andre entusiaster, hvis de fx laver en lille stave- eller kommafejl i en artikel, eller kommer til at forveksle en Bn og en Bno-vogn. Kan til tider virke lidt bedreviddende, og har det med at brillere med stationsforkortelser og kilometerangivelser i stedet for at angive selve by- og stationsnavnet.

... SECURITAS

Her taler vi om de meget lovformelige og regelrette jernbaneentusiaster, som ofte skælder andre ud for at være for skødesløse med sikkerheden. De er velklædte, og går altid med sikkerhedsvest, nogle gange endog i "privaten", for også her at skabe myndighed og synlighed hos familien. På udflugtsture anvendes ofte flere forskellige sikkerhedsveste, hjelm og orange sikkerhedssko. Hader, når folk vader ud på sporterræner eller står på selve sporet, og skælder da højlydt ud. Kan alle regler udenad.

Jean Forstlund

Én ting har langt de fleste jernbaneentusiaster til fælles. De elsker at hygge sig, snakke og sludre og udveksle erfaringer og historier, og gerne med lidt mad og en fadøl på bordet. Her hygger man sig i den tidligere "Hjælpevognshal", ikke langt fra foreningens daværende domicil i Vogn-ex. Anledningen er intet ringere end DJK's 40-års jubilæum, som blev fejret den 13. januar 2001.

Asger Bergh / Arkiv Dik

At være kratlusker er der desværre ikke et godt dækkende latinsk ord for, så vi nøjes med det ganske godt dækkende danske udtryk: Kratluskere. Her ses en god samling DJK'ere på en udflugt til Odsherredsbanen, påklædt sømmeligt i tidens tressertrend, og med tip-top kameraudstyr.

... NOSTALGIA MEMORIA

Den store og engagerede underrace, som med ildhu har slået sig på veteranbanedrift i alle dens afskjyninger. Skifter ofte tøj fra dagligdags til kedeldragt og nogle gange til decideret uniform. Ses ofte arbejdende og nogle gange "i drift" nær Mariager, Aalborg, Bryrup, Maribo, Køge, Høng, Bramming, Kolding, Græsted og lignende steder. Går altid med togfløjte og klippetang i brystlommen og er faktisk altid klar til afgang. Har næsten altid lidt snavsede hænder og en skruetrækker i lommen, og som ofte et pænt lag kulstøv på sig.

... FERRIVIA STRATARIA

Her er tale om de artsfæller, der interesserer sig for spor-drift på gader og veje, altså sporvogne. Gruppen tæller især mange seniorer, som har oplevet sporvognsdriften i København og Aarhus. I dag har de fleste slået sig ned i Midtsjælland, hvor hobbyen udfoldes på smukkeste vis. Kan kendes på, at de ofte udstøder et "pling-pling", når man møder dem. Nynner ofte: "Der kommer altid en Sporvogn og en Pige til" ...

... FEMINA

Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus ... Femina er desværre en meget sjælden jernbaneentusiast. Men finder man denne ofte indtagende artsfælle, er man ikke bare heldig, men også sikret et lidt andet syn på vores hobby. Flere i denne gruppe har civilt job hos DSB eller Banedanmark, og findes oftest som fritidsarbejdende attraktive medlemmer på landets veteranbaner. Her skaber de hygge, observans, pondus og ledelse. Går meget sjældent i kjole.

... SCRIPTOR

En forholdvis sjælden og beskeden, men helt uundværlig gruppe af jernbaneentusiaster. Her finder man midaldrende og ældre artsfæller med sans for humor og udblik, og som har udviklet en særlig evne til at

skrive og forfatte artikler, klummer og endog bøger om jernbaner. Enkelte opnår at blive redaktør for jernbanetidsskrifter. Gruppen bidrager til at udbrede viden og fortællinger om alt, hvad der har med jernbanen at gøre, og de fleste viser deres alsidighed ved at være medlem af mange jernbaneklubber på samme tid. Ses ofte bag en computer, men ind imellem også på landets stationer. Går da altid med notesbog og kamera.

... PASSIVUM

Kategorien af passive og lidt generte jernbaneentusiaster, som ganske vist er vilde med tog, men som ikke direkte – og sjældent over for artsfæller – skiltes med og udstiller deres jernbaneinteresse. Går altid lidt afsides ved fotostop. Ses ofte diskret siddende i isolerede områder fx ventesale og trappehuse, men ynder også at besøge biblioteker, hvor Jernbanen og lignende tidsskrifter kan nydes gratis. Er ofte single, og har fra barndommen gemt et gammelt Brio- eller Märklin tog i en slidt papkasse.

... EXTREMUS

Helliger hele sit liv til jernbanehobbyen. Indkøber al jernbanelitteratur, og er altid i daglig drift med en fløjte i lommen. Tager mindst 200 billeder og to videoer pr. dag, og kører med flere tog dagligt. Hele hjemmet er indrettet som et lille jernbanemuseum med køreplaner, emaljeskilte og plakater - selv sengen er på hjul og med stopbom for enden. Fløjter afgang hver morgen, når arbejdet kalder.

... PATER FAMILIAS

Denne meget hyggelige og omgængelige danske type – med basis i det jyske - har næsten altid hele familien og madpakkerne med på udflugter og fotosafari. Hvert et billede af jernbanemæssig karakter bliver omhyggeligt taget med kone og børn i for- eller baggrund, til tider også madpakken. Arten er vigtig i og med at rekruttere flere Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus.

Tommy O. Jensen

... SUECIA

For disse entusiaster er Danmark blevet for småt og ensformigt et land i jernbanemæssig henseende, og de har derfor taget turen til Sverige, hvor udbuddet af tog og især godstog synes meget større, og tilmed i en mere mangfoldig natur. Mange i denne ofte tosprogede flok har anskaffet sig en brobizz tillige med en ødegård, hvorfra hobbyen kan foregå i ro og mag, og hvor ture nemt kan arrangeres til de mange veteranbaner og systembolag. Er medlem af såvel DJK som SJK.

... STATIO

Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus ... Statio er den gruppe af udforskende, besindige og ofte lærde jernbaneentusiaster der er vilde med stationer og jernbanebygninger, herunder remiser, kontrollårne og kommandoposter m.m. Arten nyder og trives bedst på perroner og i ventesale, og går især op i jernbanestationernes funktion, arkitektur og særkende samt selve livet på perronen. Ved besøg på en ny station gennemfotograferes den fra yderst til inderst, lige fra stationsur og affaldsstativ til bygningens tag og facade. På udlandsrejser bruges en stor del af tiden på landets jernbanestationer, herunder spisning på jernbanerestauranten. Har det lidt anstrengt med Metro- og Letbanestationer ...

... MATHEMATICUS

Den uundværlige race af altid driftsklare Nummermænd. Arten er yderst udbredt, og ses meget ofte på stationer med notesbog og kamera. Gransker tognumre, litra, vognumre etc. Registrerer også om givne tog er forsinkede, og især om godstog kører "før tid". Fører sirlige statistikker over alt tænkeligt omkring dansk jernbanevesen, herunder daglig ajourføring af antallet af træ- hhv. betonsveller i Danmark.

På udflugter ses disse meget talende og tællende entusiaster ofte med to-tre skudklare kameraer om halsen,

samtidig med at de tæller antallet af passagerer og registrerer alle krydsninger og modkørende tog. Falder om natten i søvn ved at tælle litranumre på alle driftsklare MY og MX ... bagfra.

... MINIMALISMUS

Denne race ses sjældent i sammenhæng med tog af naturlig størrelse. Det er dog en særdeles talrig artsfælle, der har hang til modelbanetog og den slags simili af den ægte vare. Har næsten altid jernbanekasket på, og har i kælderens eller på loftet diskret installeret små eller større modelbaneanlæg. Bruger ofte fritiden på at bygge stationer, sporsystemer og landskaber i miniature. Samles tit med andre ligesindede i klubber, hvor man hygger sig og leger DSB & Banedanmark, men tager det med ophøjet ro, ja somme tider med en lille latter til følge, såfremt et tog afspores. Overvældes naturligt nok af tog i naturlig størrelse, og ses derfor ofte mindst fire meter fra perronkanten.

... NAUTILUS

Her er entusiasten, der bliver høj af udtrykket "Færgen er i havn om få minutter". Denne type har forkærlighed for færgedrift og især jernbanefærger. Har investeret i sejlbåd for at få de mest perfekte billeder og videotagelser. Er dog efterhånden en sjælden race, og tuder ofte.

Noter:

** Det skal pointeres, at jernbaneentusiaster som ofte tilhører flere, ja op til adskillige af de omtalte kategorier.

** Der tages forbehold for glemte og upåagtede underarter og grupper, således er grupperne for bevarelse af armsignaler og håndbetjente bomme ikke medregnet, ligesom bus- og flyfreaks.

De venligste hilsner: Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus Passivum Scriptor - alias Jan Forslund.

Stedet er Nyborg Færge den 5. april 1997, hvor MF Asa-Thor sejlede den sidste tur over Storebælt med godsvogne. DJK havde sammen med Færehistorisk Selskab lavet en afskedstur til Storebælt, inden godstrafikken tyvstartede over/under bæltet på den ny Storebæltforbindelse samme weekend.

DJK's arrangører fik arrangeret flere frem- og tilbagerykninger med færgetrækket for afskedsturens deltagere, mens en særlig dristig og ihærdig "Homo Sapiens Ferriviaria Fanaticus" er kravlet op i masten og med klar og tydelig røst råber de deltagere op, der bryder fotokæden! Det var en god dag, og med fortjent frokost ombord på MF Knudshoved efterfølgende.